

ТОМ 5 БЯЛА РЕКА

**РАЗДЕЛ 2 КРАТЪК ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧИМИТЕ ВИДОВЕ НАТИСК И
ВЪЗДЕЙСТВИЕ В РЕЗУЛТАТ ОТ ЧОВЕШКАТА ДЕЙНОСТ ВЪРХУ
СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ**

ГЛАВА 1 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

За басейна на р. Бяла е направен анализ на натиска от различен тип върху повърхностните водни тела. Отделните типове натиск са представени подробно по-долу в този раздел.

Едно от двете повърхностните водни тела в басейна на р. Бяла е подложено на натиск от типа „друг натиск“, който в конкретния случай е неизвестен товар.

1. Оценка на замърсяването от точкови източници (съгласно Раздел VI, чл.157 т.2 ”а”)

1.1. Канализации от населени места и ПСОВ

В басейна на р. Бяла няма изградени ПСОВ.

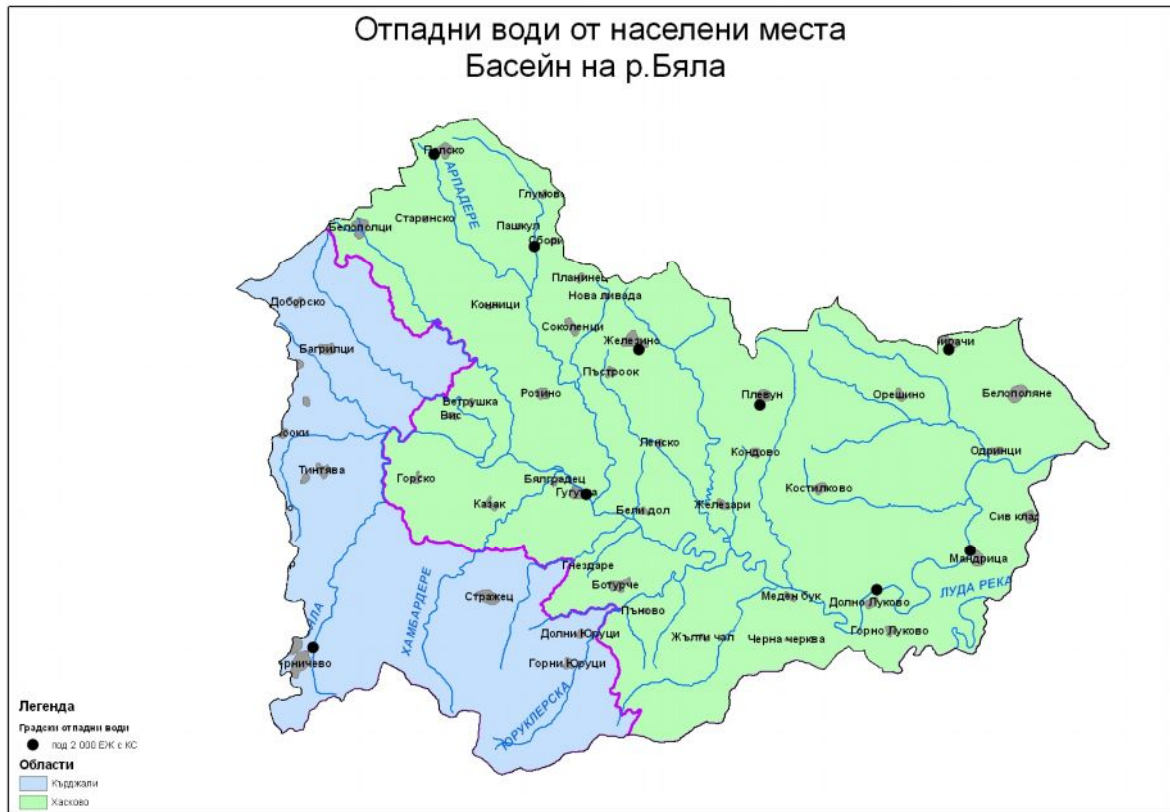
Данни за населените места в басейна на р. Бяла с частично изградена канализация са представени в *Таблица №Б2-1*. Всички населени места в басейна на Бяла са под 2000 е.ж.

Таблица №Б2-1 Населени места с население под 2000 е.ж. с частично изградени канализационни мрежи в басейна на Бяла

№	Име	Население (е.ж.)	Население, свързано с канализация (е.ж.)	Област	Басейн
1	Свирачи	403	318	Хасково	Бяла
2	Железино	298	72	Хасково	Бяла
3	Плевун	164	33	Хасково	Бяла
4	Долно Луково	103	6	Хасково	Бяла
5	Гугутка	82	15	Хасково	Бяла
6	Хухла	49	2	Хасково	Бяла
7	Попско	48	6	Хасково	Бяла
8	Мандрица	42	2	Хасково	Бяла
9	Черничево	410	82	Кърджали	Бяла

РАЗДЕЛ 2

Карта №Б2-1 Точкови източници от канализационни мрежи от населени места в басейна на Бяла река

1.2. Индустирални емитери

За басейна на р. Бяла няма натоварване от индустирални емитери.

2. Оценка на замърсяването от дифузни източници, включително преглед на ползването на земите/ съгласно Раздел VI ,чл.157 т.2,,б

Таблица №Б2-2 Основни земеделски култури, отглеждани в басейна на р. Бяла

Област	Зърнени култури дка	Маслодайни култури дка	Технически култури дка	Зеленчуци и цветя дка	Ливади и едногодишни и фуражи дка	Постоянно затревени площи дка	Трайни насаждения дка
Кърджали	278	60	3610	200	2240	34844	4
Хасково	7530	2010	5316	948	366	53328	5274
Общо	7808	2070	8926	1148	2606	88172	5278

Най- голям дял от основни земеделски култури отглеждани в басейна на р. Бяла са зърнени култури, технически култури, фуражни и маслодайни култури.

Перспективи за развитие на отрасъла:

- Перспективи за развитие на трайни насаждения и етерично маслени култури;
- Стимулиране отглеждането на алтернативни земеделски култури в определени райони, изискващи по-малко напояване;
- Биологично земеделие.

Фигура №Б2-1 Основни земеделски култури, отглеждани в басейна на р. Бяла

3. Оценка на въздействието върху количеството на водите, включително водоземанията (съгласно Раздел VI, чл.157 т.2”в”)

3.1. Питейно-битово водоснабдяване (битов сектор)

Таблица №Б2-3 Водоснабдителни дружества в басейна на р. Бяла

Водоснабдителни дружества	Собственост
ВиКЕООД Хасково	100 % държавна
ВиК ООД Кърджали	49% общинска и 51% държавна

От издадените разрешителни за басейна на р. Бяла няма данни за повърхостни водоизточници, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, затова са взети предвид отчетените по данни на НСИ - 251 хил.м³ (цитирани по-долу).

В представения доклад за «Актуализация на икономическия анализ на водоползването» при оценката на осреднените показатели за водоснабдителната

РАЗДЕЛ 2

системата в басейна на р. Бяла за периода 2003-2007 г. са направени следните основни изводи:

- делът на обслужваното население от общественото водоснабдяване (72,8%) е с 25,4% по-нисък от съответната осреднена стойност за ИБР;
- средното водопотребление за периода (77 л/жит/ден.) е близко до съответното за ИБР – 80 л/жит/ден.;
- загубите във водопроводната мрежа (54%) са по-малки от тези за ИБР (62%);
- делът на населението на воден режим средно за периода (10%) е по-висок от дела за ИБР (8,9%) за същия период. 1 селище с 5% от общото население в басейна на р. Бяла е било на воден режим сезонно, а 1 селище с 5% от населението на целогодишен режим – над 180 дни/г.;
- иззетите средно повърхостни води за питейно-битово водоснабдяване от “В и К” за периода са 251 хил.м³;
- питейната вода се дезинфекцира – осредненото количество за периода е 102 м³/d.

Осреднените показатели за ВиК системата в басейна на р. Бяла за периода 2003-2007 г. са показани в следната таблица:

*Таблица №Б2-4 Основни показатели на ВиК системата в басейна на р. Бяла
(вкл. р. Луда) за периода 2003-2007 г.*

№	Показатели	2003	2004	2005	2006	2007	Общо	Средно за година
1.	Дял на обслужваното население от обществено водоснабдяване, %	73.3	73.2	72.9	72.6	72.1	364	72.8
2.	Водопотребление на жител на денонощие, л/жит/ден	73	74	77	78	83	386	77
3.	Общо загуби при транспорта, хил. м ³ в т.ч.	139	134	130	134	138	674	135
3.1.	външни загуби при транспорта	14	34	35	36	37	155	31
3.2.	вътрешни загуби при транспорта	125	91	87	90	94	488	98
3.3.	загуби при транспорта от изпарения	0	8	8	8	7	31	6
3.4.	Загуби във водопроводната мрежа, %	55%	54%	53%	53%	54%		54%
4.	Дял на население на режим %, общо	13.0	15.8	7.5	7.6	7.5	51	10
4.1.	над 180 дни/годишно в т.ч.	13.0	12.8	0.0	0.0	0.0	26	5
4.1.1	брой селища	2	2				4	1

РАЗДЕЛ 2

№	Показатели	2003	2004	2005	2006	2007	Общо	Средно за година
4.2.	под 180 дни/ годишно в т.ч.	0.0	3.0	7.5	7.6	7.5	26	5
4.2.1	брой селища		1	2	2	2	7	1
5.	Дезинфекция на питейните води, м3/ден.	115	115	117	45	117	509	102
6.	Дял на обслуженото население от ПСПВ, %							
7.	Пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ), общ брой							
8.	Общ проектен капацитет, м3/ден							
9.	Пречистено чрез ПСПВ, м3/ден							
9.1.	едностъпална ПСПВ в т.ч.							
9.1.1	брой							
9.1.2	проектен капацитет, м3/ден							
9.1.3	работен капацитет, м3/ден							
9.2.	двустъпални ПСПВ в т.ч.							
9.2.1	брой							
9.2.2	проектен капацитет, м3/ден							
10.	Дял на обслуженото население от обществена канализация %							
11.	Дял на селищата с канализация, %							
12.	Дял на обслуженото население от ПСОВ, % в т.ч.							
12.1.	едностъпално пречистване							
12.2.	двустъпално пречистване							
12.3.	третично пречистване							
12.4.	други							
13.	Пречиствателни станции за отпадъчни води							
13.1.	общ брой							
13.2.	проектен капацитет, м3/ден							
13.3.	проектно БПК ₅ , кг О ₂ /ден							
13.4.	фактически капацитет, м3/ден							
13.5.	фактическо БПК ₅ , кг О ₂ /ден							
14.	Едностъпално пречистване в т.ч.							
14.1.	брой							
14.2.	проектен капацитет, м3/ден							
14.3.	проектно БПК ₅ , кг О ₂ /ден							
14.4.	фактически капацитет, м3/ден							
14.5.	фактическо БПК ₅ , кг О ₂ /ден							
15.	Двустъпално пречистване (биологично) в т.ч.							

РАЗДЕЛ 2

№	Показатели	2003	2004	2005	2006	2007	Общо	Средно за година
15.1.	брой							
15.2.	проектен капацитет, м3/ден							
15.3.	проектно БПК ₅ , кг О2/ден							
15.4.	фактически капацитет, м3/ден							
15.5.	фактическо БПК ₅ , кг О2/ден							

3.2. Промислено водоснабдяване (индустрия)

В басейна на р.Бяла няма данни за иззети повърхостни води, предназначени за индустрията.

3.3. Напояване (селско стопанство)

В басейна на р. Бяла има три малки напоителни полета: НП «Гугутка», НП «Долно Луково» и НП «Мандрица», към НС«Тракиец» с общо изградени площи за напояване 589 ха, разположени в землищата на едноименните села. По данни от проект Джайка, базирани на информация от НС има едно водохващане на Арпа дере за НП «Гугутка», но няма издадено разрешително от БД ИБР и съответно данни за използвани водни количества. Предвид липсата на данни за действително напоявани площи на този етап е отчетено само водовземното съоръжение. След допълнително проучване информацията за действително напояваните площи и използвани количества ще се актуализира.

3.4. Риборазвъждане

В басейна на р.Бяла няма данни за иззети повърхостни води, предназначени за риборазвъждане.

3.6. Използвани води в енергетиката за производство на електро- и топлоенергия

В басейна на р. Бяла няма съществуващи и планирани за изграждане МВЕЦ.

3.7. Съпоставка на водовземането спрямо естествения ресурс

Симулационните резултати съгласно разработеният “Воден баланс при квази-естествено състояние през периода 2001-2005 година”- проект Джайка, чрез

използваните - модул валеж/отток (МАЙК 11- RR) и хидродинамичен модул (МАЙК 11-HD), показват, че за басейна на р. Бяла общият отток е 4,4 м³/с или 138,76 млн. м³/г. и неналичие на проблеми с ресурса. (виж Карта №2-8 Съотношение на водовземаването и потенциалния отток в ИБР към Раздел II.т.3.7, том ИБР).

В басейна на р. Бяла отношението *водовземање/ресурс* възлиза на 0,18 %, което показва обезпеченост на водоплозвателите. Данните за водовземаването за битовия сектор са от НСИ.

По предоставената от НИМХ – БАН оценката на средномногогодишните водни количества за България, по основните речни басейни, за периода 1961-2008 г., за басейна на р. Бяла включително и р. Луда, е определен следният ресурс (регистриран) - 219,335 млн.м³.

4. Анализ на други въздействия в резултат на човешката дейност върху състоянието на водите (съгласно Раздел VI, чл.157 т.2”г”)

4.1. Корекции на реки

Има един коригиран участък по р. Бяла в землището на с. Мандрица с дължина 5,126 км, като общата дължина на реката възлиза на 72,3 км, което е 7% от общата дължина (по данни от проект Джайка).

4.2. Изземане на инертни материали

В басейнът на р. Бяла няма данни за изземане на инертни материали.

4.3. Регулиране на оттока

Няма изградени такива съоръжения.

4.4. Изменение на климата

Обща информация за климатичните промени, какво представляват и какво всъщност да очакваме в България и в частност на ИБР дават получените резултати по проект *SECILIA* на НИМХ, представени в Том 1 – ИБР. Въздействието от по-малкото валежи и по-високите температури и за басейна на р. Бяла ще доведат до по-голям риск от недостиг на вода, засушаване и други аналогични промени посочени в същия том.

4.4.1. Засушаване, недостиг на вода и ерозия

- Засушаване**

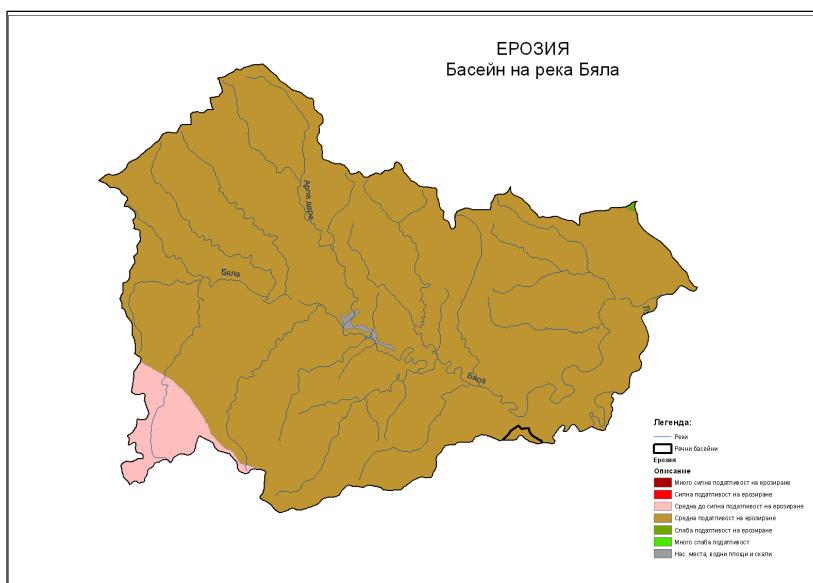
Ефектът от влиянието на посочените по-горе климатични показатели, водещи до засушаване ще рефлектира основно върху социално-икономически дейности, въпреки че това все още не е достатъчно проучено, но някои от резултатите са вече налице и водят до проблеми в определени райони, свързани най-вече с т.нар.тип „временни реки” и се проявяват най-вече в долната част на басейна на р.Бяла.

• **Недостиг на вода**

Симулационните резултати съгласно разработения “Воден баланс при квази-естествено състояние през периода 2001-2005 година” по проект ДЖАЙКА, цитирани в т.3.7. показват, че в басейна на р. Бяла не са идентифицирани речни участъци с недостиг на ресурс.

• **Ерозия** - В басейна на р.Бяла има 2ВТ със средна ерозия

Карта №Б2-2 Ерозия в басейна на р. Бяла

4.4.2. Наводнения

Реките Бяла и Луда са реки от пороен тип. При максимален отток (февруари), р. Бяла се превръща в голяма река, отнася мостове, формира широки меандри. За високите води на р. Бяла има исторически данни от времето на цар Калоян (1205-1207г).

Познаването на риска от възникване и площите на разпространение на наводненията позволява да се планират мерки за известяване и ранно предупреждение на населението, да се прокарат специфични политики за териториално устройство.

РАЗДЕЛ 2

На *Карта №Б2-3* са представени резултатите от проучванията на случаите на наводнения за страните от Европа в периода 1998-2008 година. Видно е, че честотата на наводнения за басейна на р. Бяла е оценен като много висок (степен 5 или по-голяма от 6).

Карта №Б2-3 Случаи на наводнения 1998-2008 година в Европа

